

УДК 7.012:001.891

Христина ПОЛОНСЬКА*студентка***Тетяна ДЗИКОВИЧ***к.т.н., доцент***Людмила ГАЛАВСЬКА***д.т.н., професор,**Київський національний університет технологій та дизайну*

НОВІ АСПЕКТИ АПСАЙКЛІНГУ ЯК ІНСТРУМЕНТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ОДЯГУ

Задля повоєнного відродження регіону й прискорення його стійкого економічного зростання над розвитком взаємодії та пошуком ефективних рішень мають спільно працювати освітньо-наукові, підприємницькі та суспільні кола однодумців. Наразі постраждали від окупації та ракетних обстрілів регіони стикнулися з проблемою утилізації та переробки відходів. Одним з ефективних шляхів відродження регіону, на нашу думку, є використання технологій апсайклінгу для здійснення утилізації та вторинної переробки відходів.

Апсайклінг (Upcycling) – це процес перетворення, у ході якого старі використані товари отримують нове життя методом модифікування та їх перетворення у продукт нового цільового призначення. Він передбачає творчий підхід до вирішення питання та застосування інноваційних технологій для перетворення відходів на високоякісні матеріали, які можуть бути використані в інших галузях виробництва. Зокрема апсайклінг (Upcycling) може допомогти регіону зменшити обсяги відходів та разом з цим забезпечити досягнення фінансової вигоди, яка буде направлена на розвиток інфраструктури регіону. Розвиток технологій апсайклінгу (upcycling) може стати важливим елементом плану відродження регіону. Водночас, створення сприятливого інвестиційного клімату, сприяння розвитку малого та середнього бізнесу, а також підтримка інноваційних проєктів забезпечить зменшення вірогідності виникнення *ризиків* повоєнного відновлення.

Основною метою даного дослідження є вивчення досвіду й усвідомлення дизайн-проекування переробленого одягу як складової відповідальної моди та впровадження технологій апсайклінгу у індивідуальне, серійне та масове виробництва предметів одягу. Слід зауважити, що виробничі процеси у текстильній промисловості складні та вимагають величезної кількості енергії, води, хімічних

речовин та інших ресурсів. Все це призводить до забруднення навколишнього середовища, змін в екосистемі. Апсайклінг передбачає не утилізацію відходів шляхом руйнування, а їх сортування та повторне використання, надавши їм оновлений сучасний вигляд та нове функціональне призначення. У результаті трансформації матеріали або предмети можуть бути повторно адаптовані або перепрофільовані творчим способом, що дозволяє збільшити життєвий цикл перероблених речей [1]. Крім того користь переробки полягає у розвитку творчості та можливості цікаво провести час як дорослим, так і дітям, у спробі створити оригінальні речі для оздоблення інтер'єрного простору, надати "друге життя" для непотрібних речей.

Різновиди виробів, виготовлених у техніці апсайклінгу – картини з клаптиків тканини чи зі старих речей, вишиті або викладені нитками картини, іграшки зі шкарпеток, м'які іграшки, іграшки на новорічну ялинку з бісеру, намистин, сумки-шопери, трикотажні вироби ручної роботи, подушки, килимки, пледи, вази з ниток, стрічок або дроту, підвісні горщики, вази для квітів, обкладинки для книг, **зошитів, блокнотів, органайзери для речей, спальне місце для домашніх улюбленців, годиннички для пташок та безпритульних тварин.**

Ідеї апсайклінгу корисні також і для інтер'єру приміщень. Наприклад, можна взяти старі, непотрібні або зламані з деревини (меблі) та використати їх повторно: полиці від зламаних шаф можна прикрутити до старих вхідних дверей, що стане окрасою інтер'єру; з рами зробити дошку; сходинок перетворити у вішак з полочками; піддони використати у якості стильних столів та диванів; з дерев'яних ящиків зробити полицки для книжок та журналів. Немає жодних обмежень для творчого підходу до переробки меблів та інших предметів домашнього побуту [2].

Українські дизайнери, усвідомлюючи важливість питання відповідальної моди, застосовують технологію апсайклінгу для створення нових брендів речей. Так, зокрема, з'явився відомий у Східній Європі український бренд KSENIA SCNAIDER подружжя Ксенія та Антон Шнайдерів, який продається у понад 70 країнах світу. Із 2015 року вони створюють речі, джинсовий одяг з вінтажного деніму та спортивних костюмів. Засновники бренду після ретельного прання та сушки перетворюють старі джинси в нові форми. Українська стилістка Юлія Пеліпас створила бренд Bettter. Основна ідея полягає у створенні нових сучасних виробів зі старого використаного одягу. Інший не менш відомий бренд Vuro26 заснували подружки Аня Матвіюк і Соня Суворова з України. Ідея бренду полягає у створенні нового виробу, який існує в одному екземплярі з перероблених речей. Місія даного бренду – призупинити тенденцію

фаст фешн і давати речам друге життя та сенс. OUVERSIZED Studio – це апсайклінг-проект, започаткований у Києві в 2018 році. Всі речі даного бренду створені з вінтажних костюмів, жакетів, штанів або сорочок, які збирають по всьому світу на секонд хендах, аутлет-центрах, ресейл-майданчиках. TOKONIKOMU – український бренд деніму, який заснували двоє друзів. В основі філософії бренду лежить ідея апсайклінгу та кастомізація деніму. Ідея створити свій бренд спала на думку Саші Церковному в 2015 році, коли він навчався ще в школі у 9 класі. Роком запуску Полтавського бренду TSERKOVNIJ вважається 2019 р. Дизайнер шукає матеріали на секондхендах, на OLX, іноді в стокових магазинах тканин, де продаються залишки виробництва в метрових відрізках. Бренд ROUSSIN, створений у 2014 році, впроваджує технологію безвідходного виробництва, зокрема використання шматочків тканин, що залишаються від розкрою основних колекцій, для виробництва нових виробів. Таким чином виробник намагається використовувати весь ресурс тканини, навіть її дефектні частини, фарбуючи їх; кастомізує непродані речі зі старих колекцій і використовує їх у нових. Відмінною рисою та головним напрямом розвитку бренду є використання світло відбивних елементів для безпеки дорожнього руху. Яся Хоменко – українська дизайнерка, засновниця запущеного у 2011 році бренду RCR Khomenko, провідними мотивами якого стали апсайклінг та усвідомлена мода, а також гендерно-нейтральний одяг. Під її брендом представлено нову колекцію з пошкодженого та неносибільного одягу, який надано в якості гуманітарної допомоги жителям України. На створення даної колекції дизайнерка наштовхнула думка про реконструкцію руйнувань. Вона зауважила: "Якщо війна – це руйнування, ми повинні відновити наш новий світ на цих руїнах"[3].

Майже щодня ми скорочуємо термін служби продуктів, якими користуємось, від футболки, яку носимо, до крісла, на якому сидимо, від скляних пляшок до шарпеток. Замість цього ми можемо стати прихильниками відповідальної моди й переробляти продукти, які стають непридатними та вважаються відходами, й використовувати їх повторно з іншою функцією. Зрозуміло, що споживачі віддають свою перевагу перевіреним брендам з багаторічним досвідом. Саме тому дизайнери-новатори повинні продовжувати шукати шляхи реалізації відповідальної моди, що дозволяють брендам залишатися актуальними для споживачів на все більш екологічному ринку товарів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Aus, R., Moora, H., Vihma, M., Unt, R., Kiisa, M., & Kapur, S. (2021). Designing for circular fashion: integrating upcycling into conventional garment manufacturing processes. *Fashion and Textiles*, 8(1), 1-18.
2. Гарбузенко Л. В., Синюк Т. С. Ідеї апсайклінгу в дизайні інтер'єру //The 8th International scientific and practical conference "Modern directions of scientific research development"(January 26-28, 2022) VoScience Publisher, Chicago, USA. 2022. 1008 p. – 2022. – С. 651.
3. Дизайн-проекування колекцій одягу за напрямом апсайклінг / О. В. Єжова, Г. Є. Суворкіна, О. В. Красенко, Е. В. Мельничук // Збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції текстильних та фешн технологій "KyivTex&Fashion" до 90-річного ювілею з дня заснування Київського національного університету технологій та дизайну, м. Київ, 20 жовтня 2020 року. – Київ : КНУТД, 2020. – С. 84-86.

Яна РЕДЬКО

д.т.н., доцент, професор

Ольга ГАРАНІНА

д.т.н., доцент, завідувач кафедри

Анна ВАРДАНЯН

аспірант,

Київський національний університет технологій та дизайну

НАНОТЕХНОЛОГІЇ СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕКСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ВІЙСЬКОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

У період військового вторгнення агресора та гострих викликів, перед якими постала Україна, необхідним є пошук шляхів оновлення та відбудови держави у порівняно спокійних та звільнених територіях. Наразі поліпшилася завантаженість підприємств на деокупованих територіях, проте в регіонах з активними бойовими діями та на окупованих територіях ситуація залишається складною і вимагатиме більше часу для подальшого "відродження".

Країна вже поступово оговтується від наслідків нападу, тому надто актуальним та нагальним є піднесення інноваційного потенціалу реального сектору економіки, підвищення конкурентоспроможності і фінансової стійкості товаровиробників.